

Reisverslag Stichting Sûrplus

15 april 2010

Deelnemers zijn:

Geert-Jan Stevens

Adriënne Noteboom

Leo Vermeulen

Manouchehr Daneshvar-Fazli

Donderdag 15 april:

s'Morgens gaan we de bus bij Garage Arie de Kramer op Yerseke halen, even tekenen en hij wenst ons weer een goede reis. In de loop van de dag laden we onze spullen in bij Adriënne en Leo en bij huize Stevens, vervolgens probeer ik nog even te slapen. Om 19.00 uur nog een stevige bak koffie, naar de WC en dan op weg naar Manouchehr, in Goes. Deze staat al bij de deur te wachten, hij dacht dat we hem vergeten zouden en dacht dat we een dag eerder zouden vertrekken. Hij heeft een tandartspraktijk in Vlissingen. Als klant bij Gevier raakten we aan de praat over onze Stichting en wat we deden en vervolgens meldde hij zich aan om als sponsor mee te gaan naar Oekraïne. Hij wilde kijken of hij daar wat voor andere tandartsen kon betekenen. Dan naar Adriënne in s'Heerabtskerke en vervolgens om Leo in Kwadendamme.

Even later draaien we de snelweg op richting Antwerpen. Vanaf nu is het 1300 km. Naar onze slaapplek in Hongarije. Onderweg is het weer ons goed gezind en hebben we geen ongelukken of pech. Via Keulen, Frankfurt, Würzburg, Neurenberg, Linz, Wenen naar de Hongaarse grens bij Hegyeshalom. Van hieruit nog 12 km. naar Mosonmagyaróvár, alwaar we om 14.30 uur bij Hotel Minerva arriveren.

Eerst een lekkere pint, waarna Leo en ik nog een paar uur gaan slapen. Manouchehr en Adriënne gaan wat side-seeing in de stad. Om 19.00 uur zit iedereen weer monter aan tafel en we genieten van een heerlijke maaltijd, we blijven nog een poosje napraten en om 21.30 uur gaan we naar bed. Morgen is het weer vroeg dag.

Zaterdag 17 april: Om 6.00 uur opstaan en douchen en om 7.00 uur zitten we aan het ontbijt. Het is een zonnige frisse dag, dus goed weer om te rijden. Eerst een 10-dagen vignet kopen voor de autosnelweg. Dan via de M-1, naar Budapest (228 km). Bij Budapest aan gekomen gaat deze over op de M-0 en dan de M-3 tot aan Nyiregyhaza. De nieuwe rondweg rond Budapest is een verademing, je rijdt 40 km. om, maar geen stoplichten en vrachtwagens meer. Vanaf Nyiregyhaza gaan we binnendoor naar Vasarosnameny, daar kunnen we onze servers en flatscreens in de pastorie van Imre Potor brengen. Deze zullen op een later tijdstip door David Pandi-Szekeres, een bevriende Canadees met een diplomatiek paspoort over de grens gebracht worden. Het is ondertussen 16.30 uur geworden en we rijden door via Tiszabecs naar Vylok, dit is een kleine grenspost, waar ze ons al jaren kennen. De Hongaarse kant passeren we zonder problemen, dan rijden we door naar de Oekraïner. De paspoorten zijn geen probleem, maar de huurbus deze keer wel. Ze vragen naar een huurcontract. Jarenlang nooit naar gevraagd, nu ineens nodig. Na een poos gebakkelei kan ik 2 man overtuigen van de onzin. Dan komt er een derde bij op hoge hakken, die begint tegen me te schreeuwen in het Engels en dat we terug kunnen keren. Geen voet tussen te krijgen. Ik krijg een steeds drogere mond en dat is meestal geen goed voorteken. Degene die me kent, weet waarom. Dan moet je uit mijn buurt blijven. Ik bel Slavic, onze vertrouwensman in Korolevo op en leg hem alles uit. Vervolgens geef ik direct mijn telefoon aan een van de mannen, deze trekken een beetje wit weg. Vervolgens bijt ik de dame toe: Chat up, I never pay for sex en ze zwijgt zowaar. Dan bel ik dr. Blinda in het ziekenhuis op en vertel hem het hele verhaal, geef de telefoon over en dan trekken ze nog witter weg. Vervolgens gaan ze alle 3 een kantoor in om te beraadslagen. Na 5 minuten komt 2 man terug en deze vertellen ons dat het niet toegestaan is om zonder dat contract rond te rijden, we moeten beloven dat we niet naar grote steden gaan en niet naar Kiev en dan mogen we doorrijden. We passeren de grens en halen opgelucht adem. We merken en zien dat de wegen er nog nooit zo slecht bij gelegen hebben. Het is echt gatenkaas. Na een uur rijden komen we bij Slavic aan. Het is net of je thuiskomt, zo een warmte straalt van deze mensen af. We moeten gelijk binnenkomen en ons verhaal doen. Ondertussen wordt in het keukentje van Gabriëlla hard gewerkt aan een warme maaltijd. Manouchehr wordt ook hartelijk verwelkomt. Om een uur of negen gaan we naar

onze gastgezinnen. En zitten weer aan een maaltijd. Dan gaan we slapen. Morgen zouden we het rustig houden.

Zondag 18 april: Vandaag staan we om 8.00 uur op en zitten gelijk aan een warme maaltijd en dan moet je gewend zijn om s'morgens nooit te eten. Manouchehr kijkt me aan alsof hij wilt zeggen.....Na het eten halen we Leo en Adriënne op hun slaapadres, deze hebben hetzelfde ondervonden, maar dan nog zwaarder. Dan gaan we naar Slavic.

Eva had Slavic opgebeld en gevraagd of we kwamen, omdat 1 van haar kinderen jarig was. Ik had het kunnen weten, weg rust. Eva woont met haar man Thomas in Sürte, dit ligt vlak bij Chop. Een dikke 120 km. rijden van Korolevo. Met goede wegen haal je het in 1 ½ uur, nu moet je het dubbele rekenen. Hup met die geit, de hele familie stapt in met de nodige bagage en wij ook, we vertrekken. Onderweg wordt nog een paar maal gestopt, want door die kuilen begint alles goed te drukken. Het is geen plezierritje, voorin zie je de kuilen nog aankomen, maar achterin.....We zijn blij dat we uit kunnen stappen. Het is de eerste keer dat ik in haar nieuwe huis kom, het is prachtig. De entree met grote pilaren, de deur, een grote hal met een draaitrap naar boven. Daar ook weer een grote vide met daar op uit komend 3 slaapkamers. Beneden een ruim kantoor, een slaapkamer, een badkamer met toilet. Aan de andere kant ook een badkamer, een slaapkamer en een grote woonkeuken. Toen ik haar in 1994 voor het eerst zag had ze geen nagel om haar broek op te houden. Zo mager als een lat, amper iets van zichzelf, ze vocht om in mijn auto te mogen rijden. Ze was net als ik heel beziel met het lot van kinderen en dan vooral weeskinderen, gehandicapt of niet. We hebben wat afgejankt samen en zitten brainstormen hoe we dit op konden lossen. Weeshuizen die we kenden waren erbarmelijk, geen verwarming, geen eten(of heel slecht) en bijna geen onderwijs. We liepen toen al met het idee om een huis aan te kopen en daar deze kinderen onder te brengen. Het stuitte toen nog op te veel problemen om dit te verwezenlijken. Ze werkte toen op onze school in Petervalva, als lerares Engels- en lichamelijke oefening. Is toen voor Dorcas-Oekraïne gaan werken en sinds 1 jaar exporteert ze hout naar Italië en Duitsland voor open haarden en allesbranders. Het wordt een gezellige middag en 's avonds krijgen we een heerlijke maaltijd en alle gasten genieten. Om 21.00 uur rijden we weer terug, nu zie je de kuilen helemaal niet meer. Leo en Adriënne breng ik meteen naar hun adres en wij blijven nog wat napraten met Slavic. Om 1.00 uur gaan ook wij op stok.

Maandag 19 april: Na een stevige maaltijd met gekookte kapusta, vlees en eieren met brood gaan we Leo en Adriënne ophalen en maken bij Slavic een plan de campagne. Vandaag maken we een begin om onze adoptiefkinderen langs te gaan en te bekijken wat we nog kunnen verbeteren. Eerst gaan we naar Erika in Beregovo, ze ligt al jaren op een bank in de kamer op 4 hoog. Ze is compleet van anderen afhankelijk en heeft amper nog de kracht om zich in leven te houden. Als we bij de flat aankomen komt haar moeder ons al verwelkomen en gaan we naar boven. Daar ligt Erika te kraaien van blijdschap dat er mensen komen. Haar moeder is emotioneel en vertelt dat Erika vaak koorts heeft en moegestreden is. We weten allemaal dat het einde er aan zit te komen maar hoe lang nog?

Dan zoeken we de Samuël Foundation op, hier is niemand aanwezig. Het is lunchtijd. We besluiten later terug te gaan. We rijden door naar Munkacs, om daar spullen op te halen voor Slavic's business. 3 Uur later staan we weer terug en is er wel iemand aanwezig. We leggen uit wat we komen doen en wat we al doen voor deze Foundation en wat we meer willen doen. We krijgen een CD met foto's van onze kinderen bij hun en vragen meteen of we ze deze week mogen bezoeken. Deze Samuel Foundation heeft reeds 6 huizen, waarin weeskinderen de liefde en verzorging krijgen die ieder normaal kind nodig heeft en krijgt.

Een 7-de is in wording. Deze werkwijze slaagt uitstekend, een jong stel selecteren en daar vervolgens kinderen bij onder te brengen. Ze mogen zelf ook kinderen krijgen. In ons huis in

Petervalva zijn nu 7 weeskinderen+ 3 kinderen van henzelf, dus samen 10 kinderen ondergebracht.

Intussen is het 15.00 uur geworden en gaan we terug naar Korolevo om daar wat te eten.

Dinsdag 20 april: Weer vroeg op om onze kinderen op te zoeken en hopen dat ze thuis zijn. We starten met de fa. Pasul, hier hebben we Josyp nog onder onze hoede. Het is een probleemjongen, die het helemaal niet meer ziet zitten. Onze vorige reis hebben we al gezegd dat als hij niet naar school gaat, onze hulp stopt. Hij woont samen met zijn getrouwde zus bij zijn invalide oma en opa. Beide ouders leven niet meer. Een compleet ontwricht gezin. Geen toekomst, geen genegenheid, geen warmte en niemand waar hij met zijn problemen terecht kan. Ook Slavic krijgt hem niet onder controle. We horen dat hij niet meer naar school gaat en in september wordt hij 18. We besluiten om hem nog tot september te ondersteunen en dan stopt het voor hem. Hij heeft de kans gekregen om iets met zijn leven te doen, maar heeft dit volkomen vergooid. Jammer, jammer.....

Dan gaan we naar Victoria en haar oma, maar oma is te ziek om uit bed te komen en de deur te openen. Victoria is niet thuis, ze studeert in Uzhorod op de universiteit. Slavic zal op een later tijdstip terug gaan om het geld af te geven.

Vervolgens bezoeken we Bogdana Furcha, deze is geopereerd aan een hersentumor, waarna ze bijna 2 jaar in coma gelegen heeft. Vorig jaar juni is ze hieruit ontwaakt en heeft hierna een hersendrain met pomp van ons ontvangen, die bij haar geïmplanteerd is. De hele familie is thuis als we komen, vader, moeder en broer en zus. Bogdana zit in een stoel bij de piano, zodra we binnenkomen vraagt ze aan ons: ‘What’s your name?’ We staan perplex, vorig jaar lag ze nog voor dood in bed. Eerst doet ze een voordracht als dank voor alle hulp en vervolgens speelt ze een lied op de piano. We zijn met zijn allen ontroerd. Ik moet even naar buiten om een sigaret te roken, even later word ik door de vader en moeder om mijn nek gevlogen. We geven haar de meegebrachte kado’s, stiften, badlakens, een kinderbijbel enz. Dan blijkt dat ze gek is op tekenen, want ze laat haar schetsboek zien. Haar geheugen en motoriek zijn gelukkig nog goed, maar ze zal nog veel moeten oefenen om haar krachten terug te krijgen. We hopen dat de meegebrachte medicijnen tegen epileptische aanvallen zullen aanslaan. Met een tas vol flessen wijn en een tas vol met eieren verlaten we dit adres. Weer op weg naar de fa. Balega, deze woont hoog in de bergen boven Vinogradovo. Het gezin bestaat uit moeder met 2 opgroeiende kinderen. Moeder werkt ergens halverwege de berg in haar groentetuin, ze wordt door de buurvrouw gewaarschuwd. Even later komt ze puffend aangesneld. Het leven is ook hier hard. Haar dochter werkt sinds 2 maanden in Vinogradovo in een cafetaria en haar zoon zit nog op school. Voor de dochter houdt onze hulp op nu, voor haar zoon zolang hij studeert, niet. We betalen en gaan weer verder.

We rijden terug naar Korolevo, naar de fa. Galas. Dit gezin bestaat uit oma, vader en 3 kinderen. De jongste is geboren met een open hartje en door de behandelingen in ziekenhuizen heeft hij ook nog eens hepatitis B-D opgelopen. Met de jongen gat het naar omstandigheden redelijk, hij is wel mager geworden. De transplantatie van de lever hebben we niet rond gekregen in Nederland, dus afwachten hoe land deze jongen nog kan functioneren. Wanneer hij zich sterk genoeg voelt gaat hij gewoon naar school. De kinderen houden tamme ratten in een aquarium in de kamer en ook nog een cavia. De stank is niet te harden voor mij en ik ben er ook nog allergisch voor. Ik ben zo snel mogelijk naar buiten vertrokken. Op naar het volgende adres verder op in het dorp.

De fa. Chik, moeder met 3 jongens. Moeder wacht ons op, ze naait jurken voor de zigeuners, maar door de crisis heeft ze bijna niets meer te doen. Ze was druk bezig in haar groentetuin om haar gezin van eten te voorzien. 2 Jongens zijn inmiddels getrouwd en ze ontvangt nog maar geld voor 1 kind. Deze jongen zit in de 11-de klas.

Fa. Katuna: Deze familie zijn we 2 jaar geleden tegengekomen op onze weg. De vader heeft zich dood gedronken en moeder dronk toen ook. Ze vroeg ons om hulp, maar waar alcohol in het spel is geven we geen financiële hulp, hoe hard dit ook nodig is.

Dat is water naar de zee dragen. Slavic heeft haar toen indringend toegesproken en met tranen in haar ogen heeft ze beloofd dit nooit meer te doen. Ze heeft 3 opgroeiende jongens vanaf 6 tot 10 jaar, ze zagen er toen uit alsof ze net uit een hol waren gekropen en mager en haar hulpbehoevende moeder lag in bed. We hebben toen geld achtergelaten en het jaar erop toen we weer onverwachts kwamen zag alles er veel beter uit. De muren waren opnieuw gesaust, het huis was schoon en de kinderen gingen naar school. Deze keer kwamen de kinderen ons al blij toegelopen toen we aan kwamen rijden en de moeder kwam ons even later ook hartelijk verwelkomen. Ze zagen er gezond en blij uit, niet van die doffe ogen meer. De kinderen zijn schoon en zijn goed gekleed, oma ligt nog steeds op bed. Hier is veel ten goede gekeerd, we geven nog een paar knuffels weg en gaan verder.

Fa. Cheypesh: Moeder Maya werkt in een kindertehuis in Vinogradovo. Het is 16.00 uur en we gaan haar ophalen, dan kan ze met ons meerijden naar huis. Dan hoeft ze niet met de bus en vervolgens een uur te klimmen in de bergen om thuis te komen. Met de bus gaat dat veel vlugger. Na een voorzichtige tocht naar boven staat haar moeder haar al op te wachten en we worden hartelijk verwelkomt. Maya's zoon is ook thuis, deze leert voor monteur en zijn zus zit nog op school. We krijgen een eenvoudige maaltijd met de nodige wijn en palinka. We genieten van het prachtige uitzicht vanaf hier op Korolevo. Maya schildert olieschilderijen van de omgeving, dit heeft ze van haar vader geleerd voordat hij stierf. Ze laat ze ons graag zien en Leo en Manouchehr kopen er ieder een. Na een uur of twee moeten we weer verder. 's Avonds gaan Leo en Adriënne vroeg naar hun gastgezin en Manouchehr en ik blijven bij Slavic. Slavic heeft vernomen dat David de servers en flatscreens al over de grens gebracht heeft en Manouchehr wilde graag in een Oekraïense tandartspraktijk kijken. Slavic loopt al weken met een zenuwontsteking in zijn mond maar durft niet naar de tandarts te gaan. Sacha, de lokale tandarts vind het goed dat Manouchehr van zijn praktijkruimte gebruik maakt om bij Gabriëlla gratis het tandsteen te verwijderen." Big catastrofe": roept Manouchehr wanneer we de praktijkruimte binnenlopen. Geen handschoenen, geen mondkapjes en geen wegwerpbekers en een tandarts stoel waarop Mussolini nog gezeten kan hebben. Gabriëlla en ik gaan ondertussen in Ugli Head, een dorp verderop, bij haar overgrootvader 2 kisten poot aardappelen ophalen en ik koop er nog 15 speciale Oekraïense bezems voor Surplus. Deze kunnen we in Nederland weer verkopen ten bate van onze kinderen. De man is rond de 90 en nog zeer kras en monter. Hij maakt deze bezems zelf. Na alles ingeladen te hebben rijden we verder naar het huis van de administratrice van de school in Petervalva. Ik rijd het erf op en zet onze bus naast haar oude Lada, hierin zijn alle servers en flatscreens geladen. David heeft het aangedurfd om alles in 1x mee te nemen. Hoe ze met die vracht nog heeft kunnen rijden weet ik niet, want de bestuurdersstoel stond in de voorste stand en zelf is ze lang en niet mager. Terwijl Gabriëlla met haar naar binnen gaat laad ik alles in onze bus. Na haar bedankt en afscheid genomen te hebben gaan we weer terug naar Nevetlen. Ik dacht dat Slavic, onze held al geholpen was aan zijn tand, maar hij had zich er helemaal uitgepraat. Hij had ineens geen tandpijn meer, alles was over.

Gabriëlla gaat dapper in de stoel zitten en Sacha doet eerst voor hoe hij het doet, hij krast met zo'n haakpen of sonde genaamd een paar tanden bij haar schoon. Ik zie haar tenen krullen van de pijn en de mijne krullen ook. Dan zegt Manouchehr dat hij moet stoppen en dan doet hij het voor. Eerst stelt hij Gabriëlla gerust, zodat ze ontspannen is. Dan legt hij de stoel achterover en gaat achter haar zitten. Hij stopt een speciale boor erin en gaat met deze haar tanden te lijf. Niks geen angst en niks geen kromme tenen meer, ook Sacha staat versted. Ik wil dit alles niet zien en te horen, dus ga ik buiten een sigaret zitten roken en ga een gesprek aan met een zwervhond die op me staat te blaffen. Na een half uurtje ga ik maar weer eens

naar binnen om te kijken hoe ver het gesteld is. Manouchehr is net met de "Finishing Touch" bezig en ook ik haal opgelucht adem. Als dank voor de samenwerking krijgt hij nog een grote pot acacia-honing van Sacha en we nemen afscheid.

Big Catastrofe zegt Manouchehr nog eens, wanneer hij instapt. In Nederland zou je met zo'n praktijk meteen opgepakt worden. Het is inmiddels 22.00 uur geworden en we moeten nog een eind rijden om weer thuis te komen. Deze keer hoor ik Slavic niet zeggen: "Push gas", want hij weet dat nu zijn kostbare vracht achterin staat. Rond 24.00 uur zijn we bij Slavic en dan ziet hij pas wat we uit Nederland meegenomen hebben. Hij is sprakeloos en vliegt me om mijn nek. Ik zeg meteen dat hij niet mij moet bedanken maar de mensen van Gevier. Na nog wat gedronken te hebben gaan ook wij naar ons slaapadres. Het zal een kort nachtje worden.

Woensdag 21 april: Vandaag kan Slavic niet met ons mee en moeten we ons eigen plan trekken. We besluiten om in Vinogradovo de kinderafdeling van het ziekenhuis te bezoeken. Hier zwaait Dr. Blinda de scepter. We rijden door de poort het grote ziekenhuis terrein op en parkeren onze bus vlakbij de achter ingang. We gaan naar binnen en ik klop op de deur van Blinda's kantoor. Ivan Ivanovic komt naar buiten en kijkt ons blij verrast aan, hij begroet ons en vraagt of we nog een paar minuten kunnen wachten. Goh, zegt Manouchehr, hij lijkt als 2 druppels water op Lenin. Wij lopen ondertussen het ziekenhuis door en zien tot onze ontzetting dat er nog maar 2 bedden een matras hebben. De patientjes moeten nu op een dubbelgevouwen deken op het spiraal liggen. Bij ons is een veldhospitaal nog beter geoutilleerd. Het betreft hier dus een groot staatsziekenhuis, waar we over praten. Even later komt hij er aan en vraagt ons of we naar zijn kantoortje meekomen. Zijn eerste vraag is of we een tolk bij ons hebben? Nee dus. Dan gaat het gesprek verder in gebroken Duits, want dat kan hij een beetje. Hij vraagt om 30 nieuwe matrassen voor zijn bedden en 15 nieuwe kinderledikantjes compleet. Deze hangen met gaasverband aan elkaar. Dan vertel ik hem dat we nog een heleboel lakens in de bus hebben en ook knuffels. Hij loopt met ons mee en vind 2 helpsters bereid om de zakken naar boven te helpen te dragen ondertussen vraagt hij aan iedereen of ze willen tolken, maar hij vind er geen.

Hierna vragen we hem of we nog even in de keuken kunnen kijken, hier is nog 1 ding goed en dat is onze vorig jaar nieuw gekochte koelkast. De rest is kachelhout. Hier moeten we ook hoognodig hulp bieden en in Nederland actie voor ondernemen. Dan vraagt Manouchehr of hij nog even de tandarts praktijk van het ziekenhuis kan bezoeken. Ook dit regelt Dr. Blinda voor ons en we gaan op weg er naartoe. We moeten helemaal buitenom naar een compleet ander gebouw, de patiënten laten ons gewillig voorgaan. Wederom "Big Catastrofe" zegt Manouchehr. Er staan 3 vrouwen, 1 kaakchirurg, 1 tandarts en 1 assistente. Het meubilair is uit de 2-de wereldoorlog en de stoel ook. Wanneer de compressor aangaat, kunnen wij er niet meer overheen schreeuwen, dus de au's en oh's hoor je niet meer. Dat is wel makkelijk. De boren stammen ook van 40 jaar terug en men mag maar 1 handschoen per dag gebruiken en mondkapjes zijn ook ver te zoeken. Hier is nog veel te verbeteren. We nemen afscheid van iedereen en met ons hoofd vol met deze ellende gaan we te voet op pad naar de markt om even onze gedachten te wissen en geld te wisselen. Manouchehr en ik besluiten er ieder een grote Havanna in een koker te kopen. Die hadden ze waarschijnlijk al een tiental jaren liggen. Voor iemand die nooit rookt doet hij het goed, zijn broek blijft schoon. We drinken hier ook nog een goed glas bier en rusten even uit.

s'Middags besluiten we naar Nevetlen te rijden om Endrebasze en Margarith op te zoeken. Margarith is alleen thuis, maar ze belt haar man die op het land bezig is. We worden hartelijk begroet en we bedanken Endre gelijk voor het timmeren van de nieuwe nachtkastjes voor het ziekenhuis. Ook dit zijn al jaren vrienden van ons, zeer bescheiden, maar altijd even hartelijk en niets te veel. Even later zitten we aan de koffie, wijn en koeken. We blijven hier een poos en Endre laat al zijn zelfgebouwde machines, zoals een tractor, zaaimachine, zijn draaibank

enz.....zien. Vervolgens maakt Margarith nog een warme maaltijd voor ons klaar en rond 17.00 uur willen we nog even langs Lubba en Layos, de dorpsdokter langsgaan, maar deze zijn helaas niet thuis. Nu besluiten we om nog even naar een oud project te gaan kijken in Petervelva. De weg hier naartoe is eveneens slecht te noemen. We rijden eerst wat om de gebouwen heen en zien dat het prachtig geworden is. Het is nog steeds een mooi complex. Het is nog steeds een Technische School en een van de beste. Net als we langs de hoofdingang komen komt Janos, de directeur en dominee naar buiten. We hebben elkaar sinds 2003 niet meer gezien of gesproken. Hij kijkt eerst verbaasd en even later herkend hij ons en springt op ons af. Van mij krijgt hij weer zijn speciale begroeting, ik til hem van de grond en voel ondertussen dat hij nog niet meer dan hoogstens 50 kilo weegt. Er is nog steeds dezelfde vriendschap. Als groep hebben we hier 8 jaar, soms 2 à 3x per jaar geslapen, gewerkt en gegeten. We hebben hier van alles meegemaakt en alle herinneringen komen weer boven. We gaan alvast naar de pastorie, want Janos moet nog even wat voor bereiden. Bij de deur bel ik aan en roep: "Volk!". Zo kwamen we vroeger ook altijd binnen. Dutchica, de domineesvrouw, komt nieuwsgierig kijken en begroet ons hartelijk. Janos komt even later ook en we drinken een kop thee. We horen dat het op school ook crisis is, want ze hebben al maanden geen subsidie meer ontvangen en hebben ook nog maar 80 leerlingen op de school. Geen goed nieuws. Als we weg gaan moeten we aan iedereen thuis de groeten doen. In Korolevo aangekomen brengen we Leo en Adriënne naar hun slaapadres en Manouchehr en ik gaan nog wat passagieren. Even uitblazen van alle emoties. Later zitten we nog tot laat bij Slavic te praten. Deze familie is voor ons goud waard.

Donderdag 22 april:

's Morgens gaan we ons kinderopvanghuis in Petervelva bezoeken, Slavic gaat ook mee. Als we begroet worden voel je meteen dat alles hier in goede harmonie verloopt. Stres kent men niet. We vernemen dat ze nu 7 kinderen opvangen + ook nog 3 kinderen van zichzelf. Moeder Severa, die nu ongeveer 32 jaar moet zijn is een week geleden van haar eigen baby bevallen en is nog een beetje moe. 3 Kinderen zijn momenteel thuis, de anderen zijn naar school. We vragen om foto's en krijgen een CD met foto's mee, dan nemen we afscheid.

We gaan naar de Fa. Penzyanik. Dit is een gezin wat opgevoed wordt door een tante, die zelf ook nog eens 3 kinderen heeft. Beide ouders zijn overleden. De jongen en het meisje presteren goed op school.

Fa. Birchak: Dit is een gezin, bestaande uit moeder en een 2 jarige dreumes. Dit is een nieuw gezin voor ons en de vader is vorig jaar verongelukt. De vader is vorig jaar terwijl hij hulp verleende bij een ongeval aangereden en verongelukt. De moeder geeft les op een schooltje, waarmee ze € 60,- p/m verdient. Te weinig om van te leven. Na juli weet ze niet of ze terug mag komen. Dit gezin wordt gesteund met € 20,- p/m.

Op naar het volgende adres, de fa. Fanchiki. Vader met 2 opgroeiende tieners. De vader heeft tot vorig jaar in Hongarije gewerkt en verdiende daar een goede boterham. Moeder werkte in de keuken van een restaurant. Bij een feest is de gehele keuken geëxplodeerd, waarbij 2 mensen omgekomen zijn. Waaronder de moeder. Vader doet nu allerlei klusjes in de buurt, maar dit brengt amper iets op. Hij kan niet terug gaan naar Hongarije, omdat hij voor de kinderen moet zorgen. Beide kinderen gaan nog naar school. Dan op weg naar 2 nieuwe adressen, waar onze hulp hard nodig is.

Terug naar Korolevo.

Fa. Migovk: Alleenstaande moeder met 1 jongen van 12 jaar. De vader is 4 maanden geleden van een bouwsteiger afgevallen. Heeft hier zo zwaar hersenletsel aan overgehouden, dat hij overleden is. De laatste 4 jaar voordat hij stierf was hij al veel ziek. Zij werkt op een school in Korolevo en verdient hiermee € 160,-. Zij vraagt extra steun voor haar zoon aan ons. Het absolute minimum in Oekraïne is ongeveer

€ 190,- voor een gezin. We besluiten, na overweging om haar voorlopig voor 1 jaar te steunen en vertrekken weer. Dan gaan we op zoek naar het laatste nieuwe adres, de Fa. Burdyka. Een 26 jarige moeder met 2 bloedjes van kinderen, de oudste jongen is 10 en een jonger broertje van 6 jaar. Vorig jaar is de vader op zijn motorfiets verongelukt. Hij werkte op de markt en had net een nieuwe vrachtwagen gekocht met hun huis als onderpand en ook nog een speciale verzekering hiervoor afgesloten. Na het ongeluk heeft de bank direct de woning geconfisceerd, zodat ze zonder onderdak zaten. Nu wonen ze in een 2-kamerwoning van een oom van hun. Op de vrachtwagen rust nog een schuld van € 8000,- en ze verdient momenteel in een cafetaria bij een garage 200,- dollar p/m. Dit gaat geheel op aan het afbetalen van de vrachtwagen. Dan ontvangt ze nog 600,- Hrivnia, dit is nog geen € 60,- p/m. voor haar kinderen. Hier moeten ze van rond zien te komen. Wij besluiten om haar te ondersteunen als gezin, dus € 40,- p/m. Ze is hier hartstikke blij mee. Manouchehr wil zich inzetten om haar bij de aflossing van haar schuld te helpen. Want pas nadat alles afbetaald is kan ze de vrachtwagen verkopen. Zonder hulp kan ze dat pas na 4 jaar en er mag ondertussen niet mee gereden worden. We gaan verder en besluiten om nog even langs Warcha en Angelica, een broer van Slavic, te gaan. Het is al weer 17.00 uur in de middag en morgen moeten we al weer naar huis. Zij wonen boven de werkplaats, waar machineonderdelen gemaakt worden. Het is een 3 kamerwoning, een woonkamer, een entree met piepklein keukentje, een slaapkamer en een doucheruimte. We komen hier al jaren en hebben er ook geslapen. Dit gezin heeft speciaal plekje in onze harten. Het blijkt dat hun oudste dochter jarig is, want al haar vriendjes en vriendinnen zijn er. Bodanga vind het hartstikke leuk, dat we langskomen om haar te feliciteren. We hebben hier veel meegemaakt. Warcha is met zijn werkvolk al het oud ijzer aan het uitzoeken en verzamelen om het vervolgens te verkopen. Hij bouwt landbouwmachines, graafmachines en vrachtwagens. Hij heeft er nu 3. Even later zitten we met z'n allen aan een goed glas wijn en toasten op ons weerzien. Hij maakt altijd een van de lekkerste wijnen uit de streek. Even later zitten we met z'n allen aan een heerlijke maaltijd, want koken kan ze als geen ander. Bij het afscheid nemen krijgen we ieder nog een heerlijke fles wijn mee. Dan gaan we naar Gabriëlla, want we moesten daar om precies 20.00 uur zijn. Waarom????? We zitten binnen in het kleine keukentje en Slavic verdwijnt om even later met het hele gezin binnen te komen. **Surprise!!!!** roepen ze. Zondag zou ik 60 worden en dat zijn ze niet vergeten. Eerst wordt lang zal hij leven gezongen, dan komt er een immens grote slagroomtaart te voorschijn, een kaart en een prachtig beeld. Ik schiet vol. Wat een lieve mensen. Je voelt je dan een heel nederig maar gelukkig mens. Ze krijgen allemaal een dikke vette zoen van me. We blijven hier nog hangen tot in de kleine uurtjes dan gaan we slapen.

Vrijdag 23 april:

De dag van afscheid nemen is aangebroken, oma leest nog een stuk uit de bijbel om ons een veilige en behouden reis te wensen. Dan vertrekken we met een brok in onze keel en vol indrukken. Het waren zware dagen voor iedereen, maar toch is mijn batterij weer opnieuw opgeladen. Een 20-tal flessen wijn, de nodige wodka en likeur rijker en dan nog kado's. Het loopt allemaal met een sisser af als we de grens passeren, we beloven hen dat we de volgende keer wat minder mee zullen nemen. Maar iets wat je krijgt laat je toch zo maar niet staan. Op weg naar Oostenrijk is iedereen stil in de bus, ieders harde schijf zit vol. Alles verloopt prima en 's avonds liggen we in ons bed in Hotel Minerva. De volgende dag weer vroeg op, ontbijt en daar gaan we weer. 1300 km. tot thuis. Het is niet druk op de weg en we kunnen goed doorrijden, een aantal stops en 's avonds om 23.00 uur stap ik uit de bus en begroet mijn vrouw. Even later val ik in slaap in mijn stoel. Het gaat jullie goed.

